

Co-funded by
the European Union

SAĞIR SÜRÜCÜLER TRAFİK VE SÜRÜCÜ EĞİTİMLERİNDE İŞARET DİLİ

MODÜL:
5. GEÇİŞ HAKKI

ETKİNLİK:
5.2. KAVŞAKLARDA GEÇİŞ HAKKI

**Co-funded by
the European Union**

"Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them."

"Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. Ancak burada ifade edilen görüş ve düşünceler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği'nin veya Avrupa Eğitim ve Kültür Yürütme Ajansı'nın (EACEA) görüşlerini yansıtmayabilir. Ne Avrupa Birliği ne de EACEA bu görüşlerden sorumlu tutulamaz."

This document has been prepared as free learning and teaching material (Open Educational Resource) and is published under the Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International license. To view a copy of this license, visit:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Bu belge, ücretsiz öğrenme ve öğretim materyali (Açık Eğitim Kaynağı) olarak hazırlanmıştır ve Atıf-Ticari Olmayan-AynıLisanslaPaylaş 4.0 Uluslararası lisansı altında yayınlanmaktadır. Bu lisansın bir kopyasını görüntülemek için aşağıdaki adresi ziyaret edin.

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Deaf Drivers

FAALİYET ŞABLONU

Modül	Modül 5: Geçiş hakkı öğretim modülü (A.3.6.)
Faaliyet adı	Etkinlik 2: Kavşaklarda geçiş hakkı (Etkinlik 5.2)
Faaliyet özeti	Bu eğitim etkinliğinin amacı, sürücülerin trafikte hangi araçların, yayaların ve diğer yol kullanıcılarının geçiş hakkı veya geçiş önceliğine sahip olduğunu öğretmektir. Bu etkinlikte öncelikle, kavşak demir yolu ve çeşitli yollarda geçiş hakkı, geçiş üstünlüğü, geçiş önceliği kullanılması dikkat edilecek kurallar, temel prensipler ve ilgili kavramlar açıklanarak, farklı yol ve trafik şartlarında geçiş hakkı uygulanması konusunda bilgilendirme yapılacaktır.
Konular	Bu etkinlikte aşağıdaki konu başlıkları ele alınacaktır 5. Geçiş hakkı 5.2. Kavşaklarda geçiş hakkı 5.2.1. Kavşak ve kavşak ile ilgili kavramlar 5.2.2. Kavşaklarda temel geçiş hakkı kuralları 5.2.3. Ana yol ve tali yol bağlantısında geçiş hakkı 5.2.4. T – kavşaklarda geçiş hakkı 5.2.5. Daralan yollarda geçiş kolaylığı sağlama 5.2.6. Ada (Dönel) kavşaklarda geçiş hakkı 5.2.7. Kavşaklarda düz giden araçların geçiş hakkı 5.2.8. Kavşak dönüşlerinde geçiş hakkı 5.2.9. Demiryolu kavşaklarında geçiş hakkı
Yazar(lar)	Tarih: Versiyon:
Gözden Geçiren:	Tarih: Versiyon:

Etkinlik Senaryosu (Scenario of the Activity)

5. Geçiş hakkı

5.2. Kavşaklarda geçiş hakkı

5.2.1. Kavşak ve kavşak ile ilgili kavramlar

Kavşak, birden fazla kara yolunun kesişmesi ya da birleşmesi ile oluşan ortak alana denir.

Kavşaklarda halk dilinde kesişen yol sayısına göre adlandırma yapılır. Örneğin, üç yollu kavşak, T kavşak, dört yol, altı yol gibi adlandırmalar yapılmaktadır. Bunun yanında kavşak türlerine göre de kavşaklar; dönel kavşak, ada kavşak, ışıklı kavşak, raylı kavşak (hemzemin geçit) gibi adlandırılmaktadır.

Burada kavşak ile ilgili bazı önemli kavramları tanıtalım;

Kontrollü kavşak: Trafik görevlileri, ışıklı trafik cihazları (trafik lambası) veya trafik işaret levhaları (yatay ve düşey işaretlemeler) tarafından kontrollü geçiş hakkı kullanılan kavşaklardır.

KontROLSÜZ kavşak: Hiçbir trafik işaret ve işaretçilerinin bulunmadığı kavşaklardır.

Ana Yol: Yerleşim birimi içinde veya dışında yolun yapım bakım, onarımından sorumlu kurumlar tarafından yoğun trafiğe uygun olarak belirlenmiş, ana trafiğe açık olan toplayıcı yollara denir.

Tali Yol: Trafik yoğunluğu çok olan yola bağlanan yan veya ara yollara denir.

5.2.2. Kavşaklarda temel geçiş hakkı kuralları

Kavşaklardaki yoğunluklardan dolayı trafik kurallarına daha çok uymak gerekir. Özellikle trafik lambalarına ve trafik levhalarına dikkat etmek oldukça önemlidir.

Kontrollü kavşaklarda geçiş hakkı

Öncelik sırasına göre kontrollü kavşaklarda aşağıdaki unsurlara dikkat edilerek geçiş hakkı kullanılır.

Resim 1: Geçiş üstünlüğü olan araçlar

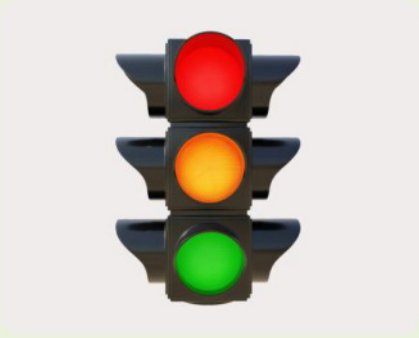
- Geçiş üstünlüğü olan araçlar varsa (ambulans, itfaiye, polis ...vb) öncelikli geçer. (Resim 1)

- Trafik polisi varsa, polisin işaretlerine ve yönlendirmelerine göre geçiş hakkı kullanılır.

Resim 2: Trafik polisi

Resim 3: Trafik lambaları

- "Trafik ışıkları" varsa lamba rengine göre geçiş hakkı kullanılır.

- "Yol ver" işareti varsa geçiş hakkı bağlandığı veya kesiştiği yoldaki araçlara aittir.

Resim 4: Yol ver işareti

Resim 5: DUR işareti

- "Dur işareti" varsa geçiş hakkı bağlanılan yoldaki araçlara aittir.

- "Ana Yol" işareti varsa geçiş hakkı ana yoldaki araçlara aittir.

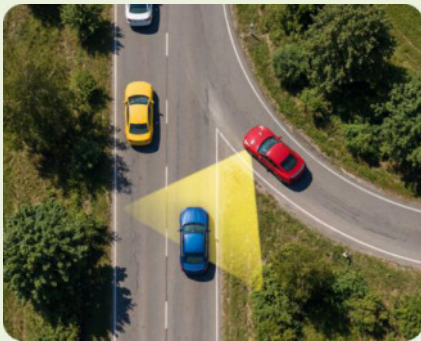
Resim 6: Anayol işareti

Kontrolsüz kavşaklarda geçiş hakkı

Trafik görevlisi, trafik lambası veya trafik işaretinin olmadığı kontrolsüz kavşaklarda geçiş hakkı için aşağıdaki öncelikler geçerlidir.

- **Ana yol önceliği:** Tali yoldaki araçlar ana yoldaki araca geçiş hakkını vermek zorundadır. Benzer şekilde özel bir alandan, örneğin benzin istasyonundan veya otoparktan çıkan araçlar da ana yolda olan araçlara geçiş hakkı tanınmalıdır.
- **Sağdan gelen önceliği:** Kavşak kollarına bağlanan yolların aynı statüde (tamamı sokak, tamamı bölünmüş yol veya tamamı iki yönlü yol gibi) olması halinde sürücülerin kendilerinin sağından gelen araçlara geçiş hakkı vermeleri gerekir.
- **Düz gitme önceliği:** Dönüş yapacak araçların düz gidecek araçlara yol vermesi gerekir.
- **Ada kavşak önceliği:** Dönel (ada) kavşağa gelen sürücüler, kavşak içindeki araçlara geçiş hakkı tanınmalıdır.
- **Motorlu taşıt önceliği:** Motorsuz araçlar, motorlu araçlara geçiş hakkı vermek zorundadır.
- **Demir yolu önceliği:** Aksine bir işaret verilmedikçe, demir yolu yani rayda hareket eden araçların geçiş hakkı vardır.

5.2.3. Ana yol ve tali yol bağlantısında geçiş hakkı

Resim 7: Yola giriş

Kavşaklarda ve yolların kesiştiği yollarda ana yolda olan araçların geçiş hakkı vardır. Tali yolda olan araç ana yola henüz girmediğinden ana yoldaki aracın geçişini tamamladıktan sonra yola girmesi gerekir. Resim 7’de tali yoldan ana yola çıkan aracın durması, ana yoldaki araçların ise geçiş hakkını kullanması gösterilmektedir. Trafik kazalarının kavşaklarda ve yol bağlantılarında oldukça yüksek bir oranda gerçekleştiği düşünüldüğünde, bu alanlarda geçiş hakkı olsa bile tüm araçların azami tedbirli ve yol kontrolleri yapılarak yollarda geçiş haklarını kullanması önerilmektedir.

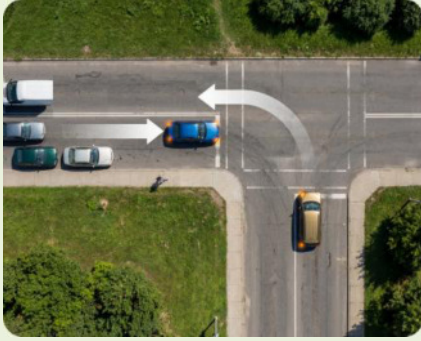

Sabit yani duran araç, yolda hareket eden araçlara yol verir. Otopark, benzinlik veya yol kenarında duran araçlar, geçiş yollarında hareket eden araçlara geçiş hakkını vermek zorundadır. Bu araçlar geçtikten sonra yola çıkış yapılmalıdır.

Resim 8: Park yerinden çıkan araç

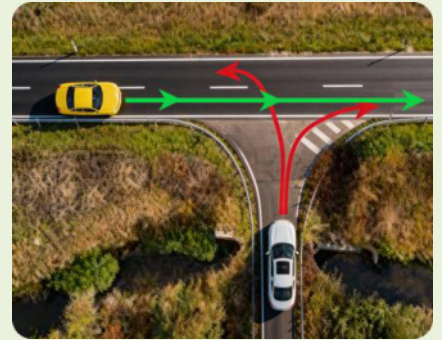
5.2.4. T – kavşaklarda geçiş hakkı

Resim 9: T kavşak

Kavşaklar arasında T kavşak en belirgin, ana yol tali yol bağlantıları arasındadır. T kavşaklarda, yolu biten araç, devam eden yoldaki araçlara yol vermelidir. Bu kural, düz giden araçların geçiş hakkı kuralıdır. Ancak T kavşaklarda yolun bitişine, dönüşlere ve devam eden yolun ana yol olmasına dikkat edilmelidir.

T kavşaklarda geçiş hakkı temelde oldukça basittir. Resim 10’da bir T kavşakta tali yoldan anayola çıkan araç görülmektedir. Buna göre ana yoldaki sarı renkli aracın geçiş önceliği yani geçiş hakkı vardır.

Resim 10: T kavşak

5.2.5. Daralan yollarda geçiş kolaylığı sağlama

İki aracın aynı anda geçemeyeceği kadar dar ve aynı zamanda, trafik işaret ve işaretçilerinin bulunmadığı bir yolda karşılaşmaları durumunda, dar yola girmiş araç geçiş hakkına sahiptir.

Resim 11: Daralan yol

Hiçbir araç dar yola henüz araç girmemiş ise; geçiş hakkı, araç cinslerine göre verilir. Bu durumda araçlar küçükten büyüğe doğrudur. Buna göre day yoldan önce otomobil, sonra minibüs, daha sonra otobüs, kamyonet, kamyon, traktör sıralamasına göre geçiş hakkı kullanması gerekir. (Resim 11)

Daralan ve eğimli yollarda, iniş istikametinde olan aracın çıkış istikametinde olan araca geçiş hakkı vermesi gerekir (Resim 12).

Resim 12: Dar yokuşlarda geçiş

5.2.6. Ada (Dönel) kavşaklarda geçiş hakkı

Resim 13: Ada (dönel) kavşak

Ada kavşaklar bir diğer adlandırmaya göre “Dönel kavşaklar”, araçların birden fazla yolun bağlandığı orta alanda “ada” veya “göbek” olarak adlandırılan bir dairesel bölge etrafında dönüş yaparak geçiş yaptıkları kavşaklardır (Resim 13). Bu kavşaklarda kavşağa girmiş, ada etrafında dönüş yapan ve çıkış için ilerleyen araçların geçiş hakkı vardır. Bu durumda diğer kavşaklarda olduğu gibi kavşak boşalmadan, ada etrafında dönüş yapan araçlar çıkmadan, diğer araçlar ada alanına giremezler ve diğer araçları beklemeleri gerekir. Yani dönel kavşaklarda geçiş hakkı kavşak içerisindeki araçlara aittir. Eğer iki araç aynı anda kavşak girişlerine geldiyse ve kavşak kolları eşit ise diğerine göre sağdaki araç geçiş hakkına sahiptir.

Genellikle dönel ada kavşaklara yaklaşırken “Ada etrafında dönünüz” işareti ile sürücüler uyarı verilir (Resim 14). Bu uyarı levhası aslında geçiş hakkını tanımlamak için de yeterlidir ve bu kavşaklar kontrolsüz kavşak grubunda sayılır. Bu kavşaklarda öncelik yani geçiş hakkı daima ada etrafında dönen araçlardır.

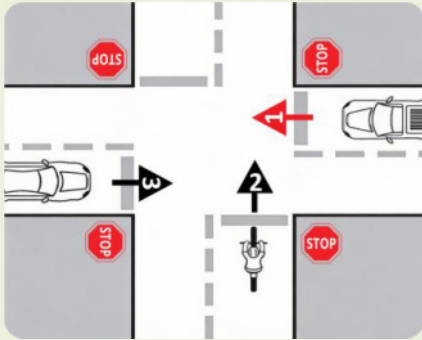
Resim 14: Ada etrafında dön

Dönel kavşaklarda sürücülerin;

- Dönüş işareti vermeleri,
- Kavşağa girerken ve dönüş yaparken hızlarını azaltmaları,
- Dönülecek ve girilecek yola göre uygun şeritten kavşağa girmeleri,
- Ada etrafında dönerken gereksiz şerit değiştirmemeleri,
- Gireceği yola yaklaşırken sağa dönüş işareti ile birlikte varsa sağ şeride girerek kavşaktan çıkmaları,
- Gireceği yolun gidiş yönündeki uygun şeride girmeleri

gerekir.

5.2.7. Kavşaklarda düz giden araçların geçiş hakkı

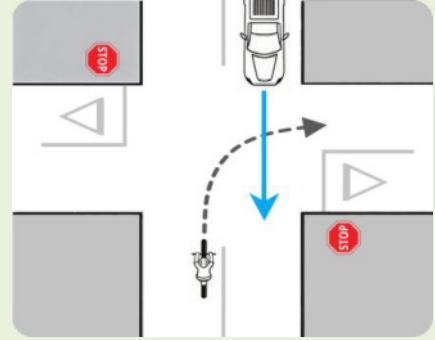
Resim 15: Kavşak

Kontrolsüz kavşaklarda ana ve tali yol ayrımı yoksa, en sağdaki aracın geçiş hakkı geçerlidir. Birden çok aracın dönüş veya düz geçiş hakkı varsa en sağda olan araçtan başlayarak geçiş hakkı verilir. Resim 15’te 1 no’lu araç tüm araçların en sağında olduğundan önce 1 no’lu araç geçiş hakkı kullanır, daha sonra ise sağda olmasından dolayı 2 no’lu araç geçer.

5.2.8. Kavşak dönüşlerinde geçiş hakkı

Kavşaklarda, dönüş yapan araçlar için dönen araç, karşıdan gelen araca yol verir: Sağ ya da sola dönüşlerde, düz giden araçların geçiş önceliği vardır. Resim 16’da olduğu gibi iki kavşakta karşılaşırlarsa düz giden aracın geçiş hakkı kullanması gerekir. Resim 16’da düz giden aracın geçiş önceliği vardır.

Resim 16: Kavşak

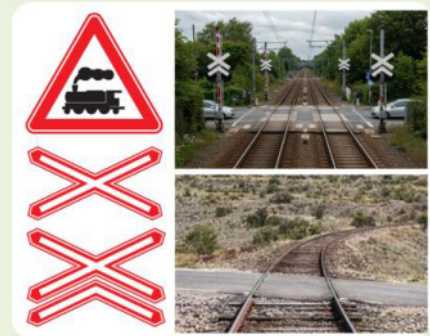
Resim 17: Dönen araçlar

Kendi şeridinden dönen aracın geçiş hakkı vardır. Eğer iki araç da kavşakta sağa veya sola dönüş yapıyorsa geçiş hakkı şeridini koruyarak sağa dönen araçındır. Karşı şeride veya kendi şeridinden başka bir şeride geçerek dönüş yapan araçların kavşakta dönüş yapan diğer aracı beklemesi gerekir. Buna göre örnek Resim 17’de 2 no’lu araç önce geçer, 1 no’lu araç bekler; çünkü kendi şeridinden başka bir şeride geçerek dönüş yapmaktadır.

Şüphe varsa, tedbirli olarak geçiş hakkını diğer araçlara vermek doğrudur. Geçiş hakkı olan bir sürücü, herhangi bir nedenle kendini rahatsız hissediyorsa veya karayolu güvenliği tehdit altındaysa, diğer aracın geçmesine izin verilmesi doğrudur. Güvenlik her zaman önceliklidir. Her zaman diğer sürücülerin size yol verdiğinden emin olduktan sonra ilerleyin.

5.2.9. Demiryolu kavşaklarında geçiş hakkı

Demir yolu geçitleri, trafik işareti veya ışıklarla belirlenmemiş ise; geçiş hakkı her zaman raylı yolda giden araçlardadır. Trenler, tramvaylar demir yolu yani rayda giden araçlardır ve bu araçların geçtiği kavşaklarda geçiş hakkı bu araçlara aittir.

Resim 18: Demiryolu kavşakları

Ölçme ve Değerlendirme

Ölçme ve Değerlendirme Şartlar

Bu eğitimde kursiyerlerin öğrenme düzeylerini ölçmek ve değerlendirmek amacıyla aşağıdakilere dikkat edilmesi gerekmektedir.

- Soru metinleri anlaşılır, açık ve kısa hazırlanmalıdır.
- Sorular çoktan seçmeli test tekniği ile hazırlanmalıdır.
- Sorularda yalnız 1 doğru cevap olacak şekilde 4 seçenek bulunmalıdır.
- Sorular hazırlanırken işaret dili anlatımına uygun kavramlar kullanılmalıdır.
- Sorular bu eğitimde yer verilen bilgileri kapsamalıdır.
- Testlerde cevap anahtarı ve puanlama anahtarı ayrı olarak hazırlanmalıdır.

Değerlendirme Testi

1- Trafik işareti, trafik görevlisi veya trafik levhası olmayan, geçiş hakkının nasıl kullanılacağı belirlenmemiş, birden fazla yolun kesiştiği alanlar aşağıdakilerden hangisi ile tanımlanır?

- A) Ana yol
- B) Tali yol
- C) Kontrollü kavşak
- D) Kontrolsüz kavşak

2- Dönel kavşaklarda aşağıdaki araçlardan hangisinin geçiş önceliği vardır?

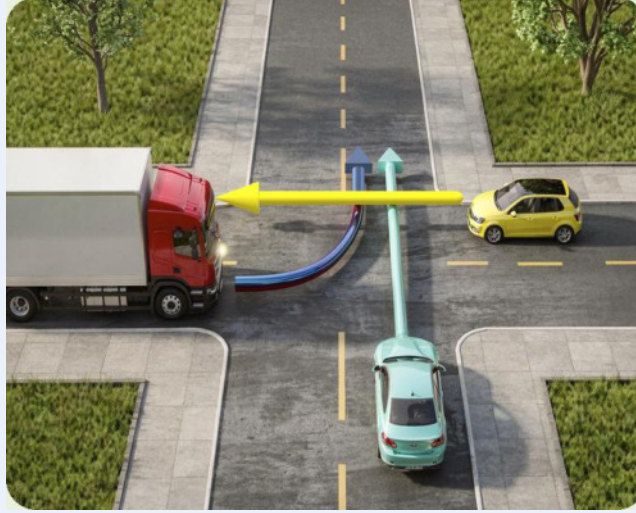
- A) Dönen araçlar
- B) Sağdan gelen araçlar
- C) Soldan gelen araçlar
- D) Duran araçlar

3- Kontrolsüz demir yolu geçitlerinde geçiş önceliği hangi araçlara aittir?

- A) Otomobil
- B) Tren
- C) Motosiklet
- D) Hepsi

4- Dönel ada kavşakta sürücülerin aşağıdakilerden hangisini yapmaları yanlış olur?

- A) Dönüş işareti vermeleri
- B) Dönüş yaparken hızlarını azaltmaları
- C) Orta adaya yakın şeritten kavşağa girmeleri
- D) Kavşağa girerken hızlarını artırmaları

5- Şekildeki gibi bir kontrolsüz ve tüm yolların ana yol olduğu bir kavşakta, aynı anda karşılaşan araçların kavşaktan geçerken gidecekleri istikametler oklarla gösterilmiştir. Buna göre en önce geçiş hakkını hangi araç kullanmalıdır?

- A) Kırmızı kamyon
- B) Mavi araç
- C) Sarı araç
- D) Hepsi

Cevap Anahtarı

1- D / 2- A / 3- B / 4- D / 5- C

Öz değerlendirme

Lütfen her ifadeyi değerlendirirken 1’den 5’e kadar bir puan verin:

1 = Hiç
katılmıyorum

2 = Katılmıyorum

3 = Kararsızım

4 = Katılıyorum

5 = Tamamen
katılıyorum

Değerlendirme İfadeleri	1	2	3	4	5
1. Kontrollü kavşaklarda geçiş hakkı kurallarını biliyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Kontrolsüz kavşaklarda geçiş hakkı kurallarını biliyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Kavşaklarda geçiş hakkı kullanılırken hangi kuralların diğerlerine göre öncelikli olduğunu öğrendim.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Hemzemin geçitlerde geçiş hakkının nasıl uygulandığını biliyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Dönel kavşaklarda geçiş hakkının nasıl uygulandığını biliyorum	☐	☐	☐	☐	☐

Puanlama Anahtarı

21 – 25 puan: Bilgi düzeyiniz çok iyi. Trafik kurumları konusunda bilinçlisiniz.

16 – 20 puan: Bilginiz yeterli, ancak bazı alanlarda gelişime açıksınız.

11 – 15 puan: Orta düzey bilgiye sahipsiniz, destekleyici eğitim faydalı olacaktır.

6 – 10 puan: Bilgi düzeyiniz düşük, kapsamlı eğitim önerilir.

0 – 5 puan: Konuya yönelik farkındalık ve bilgi ciddi düzeyde yetersizdir.